

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[«Це не почуття провини, це почуття обов'язку»: волонтерство, акторство та любов до України актора Олексія Гнатковського. – Леся Вакулук](#)

[Олексій Ковжун: «Якщо ця війна завершиться не в Москві, то це ще не кінець війни». – Анастасія Платонова](#)

Митці на фронті

[У Львові презентували збірку ветеранських новел. – Катерина Сліпченко](#)

[Вірші 3 українських військових опублікували в журналі London Ukrainian Review](#)

Вшанування пам'яті

[Повернути з імперського небуття автора першої української симфонії. Святкуємо 280 років композитору Максиму Березовському. – Наталка Писанка](#)

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

[У список пропагандистської літератури внесли ще 4 російські книжки](#)

[У вересні в інтернеті виявили незаконний продаж 178 видань, пов'язаних з росією та білоруссю. – Валерія Буняк](#)

[Керівницю найбільшої луганської друкарні засудили за колабораціонізм](#)

Медіа

[Криза та скорочення на телевізійному ринку: як у 2025 році виживають три найбільші медіагрупи. – Наталія Данькова](#)

[На фестивалі «Серце Європи» нагородили два проекти Суспільного. – Діана Горон](#)

[Українка здобула ірландський радіо-«Оскар». – Наталія Красненкова](#)

Мовні питання

[Більшість українців підтримують «стратегічну українізацію» – опитування КМІС. – Микола Потика](#)

Креативні індустрії

[У Києві триває тиждень дизайну та інновацій. – Дар'я Лобанок](#)

[Гранти для креативних хабів та асоціацій: стартував новий конкурс Британської Ради](#)

Благодійність

[Відомий гурт з Мукачева засяяв на головних екранах Нью-Йорку](#)

[Миколаївські хореографічні колективи взяли участь у благодійній виставі у Франції](#)

[«Леви на джипі» за два аукціони зібрали 4,2 млн гривень для військових. – Микита Кишиневський](#)

[Олександр Усик передав боксерські рукавиці на аукціон для відбудови музею у Львові. – Дарина Рубан](#)

[Tsvite Teren представив прикрасу зі смальти, з якої відтворили мозаїку «Боривітер». – Ропасва Жанна](#)

[Студенти Ізмаїла перетворили 16 військових гільз на яскраві артоб'єкти, щоб зібрати кошти для ЗСУ на благодійних аукціонах](#)

Театр

[У Миколаєві відкрили XIV фестиваль театрального мистецтва «Homo Ludens»](#)

[«Креонт» Бортнянського – опера, яка повертається в Україну після двохсот років забуття](#)

[«Любов переможе – тирані впадуть»: На сцені Чернівецького драмтеатру відбулася прем'єра опери Бортнянського «Креонт». – Марина Сингаївська](#)

[Це варто побачити! Театральні прем'єри 2025 | ВІДЕО. – Валерія Павленко](#)

Музика

[«Філармонія має бути привабливою та популярною, щоб сюди хотілося повертатися». – Вікторія Антошевська](#)

[У Харкові одночасно прозвучали 5 органів, встановивши національний рекорд](#)

[У Львівському органному залі виконують твори модерністів, заборонені в радянський час. – Ксенія Білаш](#)

[У липні 6 з 10 пісень в українських топчартах були створені за допомогою ШІ. – Аліна Алексєєва. – Олена Будько](#)

Візуальні мистецтва

[У Британії та Запоріжжі одночасно відкрилася виставка про знищене росіянами зерно. – Дар'я Лобанок](#)

[«Ваша сила в тому, що ви вже працюєте з травмою»: як тайванська художниця Іса Хо документувала жіночий досвід війни в Україні. – Катерина Гладка](#)

[Колекцію Волинського краєзнавчого музею поповнили картини Стаса Жалобнюка](#)

[Де подивитися на українське мистецтво у жовтні: добірка виставок в Україні, Польщі, Бельгії та на Кіпрі. – Анастасія Курінська](#)

[Хто такі куратори та що таке кураторство? Конспект лекції. – Яна Яригіна](#)

Кіномистецтво. Кінопрокат

[Земні і космічні насолоди 16-го Одеського кінофестивалю. Огляд найцікавіших прем'єр. – Ярослав Підгора-Гвяздовський](#)

[Переможці 16-го Одеського міжнародного кінофестивалю – повний список](#)

[На 16-му Одеському міжнародному кінофестивалі обрали переможців пітчінгів повнометражних фільмів. – Марина Пилипенко](#)

[У Києві відбулася прем'єра фільму «Діти у вогні» про російські злочини проти українських дітей. – Олена Холоденко](#)

[Аніматорка Поліна Піддубна – про свій фільм у Каннах і бабусю-парашутистку. – Єлизавета Сушко](#)

[Інша версія «Катерини»: як сучасна турбулентність вплинула на анімаційний фільм Марі Янко. – Катерина Яковленко](#)

[У Харкові відбудеться дев'ятий фестиваль короткого метру «Бардак». – Антон Малиновський](#)

[Кінофестиваль «Молодість» оголосив учасників Міжнародного конкурсу. – Валерія Буняк](#)

[Десятий кінофестиваль Ukraina! Festiwal Filmowy оголосив програму. – Валерія Буняк](#)

[Антирадянський зомбі-горор: яким вийшов фільм «Каховський об'єкт» | Рецензія. – Альона Шилова](#)

[На Takflix вийшов фільм «Квіти України» Аделіни Борець про киянку з Позняків, яка захищає свою землю від забудовників. – Катерина Кадакова](#)

[Телеканал «2+2» готує документальну драму «Горе Грози» до роковин трагедії на Харківщині. – Діана Горон](#)

[Від виробника комедії «Нереальний копець»: вийшов трейлер фільму «Бачу тебе»](#)

[Акім Галімов та Олесь Санін знімуть документальний фільм «Відстань до Незалежності». – Марина Пилипенко](#)

[НВО Мах планує інвестувати у створення українського дубляжу та субтитрів. – Валерія Буняк](#)

Декоративно-ужиткове мистецтво

[У Львові 13 міжнародний симпозіум гутного скла об'єднає митців з 10 країн. Програма. – Ярина Коваль](#)

Література. Книговидання

[Побратими, свідчення і вивихи часу на львівському Книжковому Форумі: топ-](#)

[15 подій, які варто відвідати. – Анастасія Большакова](#)

[Яким буде 32 BookForum і які події відвідати. – Софія Богуславець](#)

[Українсько-єврейська премія «Зустріч»-2025 повідомила ім'я переможниці](#)

[На BookForum у Львові презентують театральну виставу в темряві «Космотато». – Ірина Михайленко](#)

[Ніч поезії та музики non-stop: відомі письменники та артисти виступили на BookForum Lviv. – Наталія Фанок](#)

[Під час BookForum у Львові викрали ілюстрацію Якутовича до «Берестечка»](#)

Музейна справа

[У Музеї Ханенків у Києві відкривається виставка «Африка: директ». – Катерина Гладка](#)

Охорона культурної спадщини

[Хаджибейський замок: що відбулося у 2025 році? – Сергій Дяченко](#)

[Рівне: у краєзнавчому музеї з іконами попрацювали львівські реставратори](#)

[У Полтаві постраждала стародавня церква через російський обстріл. – Дар'я Любанок](#)

Навчальні заклади. Кадри

[У Львові відкрили першу в Україні сертифіковану Школу реставрації. Слухачі отримали стипендії від ЮНЕСКО. – Вікторія Прихід](#)

[Кабмін призначив першою заступницею голови Держкіно Марину Текуцьку. – Віолетта Луньова](#)

Міжнародне співробітництво

[Спільні ідеї та проєкти: Кам'янське та Вупперталь закріплюють співпрацю угодою. – Ганна Тимошенко](#)

[Jerry Neil стала амбасадоркою гуманітарного розмінування України. – Дарина Рубан](#)

[російський «культурний дрон» Нетребко збили в Румунії, але вона «летить» Європою далі. – Маргарита Ситник](#)

[У Литві міністр культури, який не відповів, чий Крим, пішов у відставку](#)

Загальні питання

«Це не почуття провини, це почуття обов'язку»: волонтерство, акторство та любов до України актора Олексія Гнатковського. – Леся Вакулюк

Театральний і кіноактор та режисер О. Гнатковський в інтерв'ю розповідає, як привчати дітей до українського, чому варто бачити більше позитиву навколо та ділитися секретом успіху Франківського театру. Докладніше:

<https://espreso.tv/kultura-tse-ne-pochuttya-provini-tse-pochuttya-obovyazku-volonterstvo-aktorstvo-ta-lyubov-do-ukraini-aktora-oleksiya-gnatkovskogo>

Олексій Ковжун: «Якщо ця війна завершиться не в Москві, то це ще не кінець війни». – Анастасія Платонова

Розмова з медіаекспертом, політичним консультантом і громадським діячем О. Ковжуном про інформаційно-культурну війну з росією, зміни в українській суспільній свідомості, Україну як поворотну точку світової історії та чому нині дорослі в кімнаті – це ми. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/244633/2025-10-04-oleksiy-kovzhun-yakshcho-tsya-viyna-zavershytsya-ne-v-moskvi-to-tse-shche-ne-kinets-viyny/>

Митці на фронті

У Львові презентували збірку ветеранських новел. – Катерина Сліпченко

Під час BookForum презентовано збірку ветеранських новел «Voices Of Defenders vol.1». Це новели 10 ветеранів та ветеранок про їхній досвід. Ідею збірки запропонував Ю. Вовкогон, письменник, культурний менеджер, ветеран. Йому ж належить ідея одночасно з паперовою книгою зробити також її аудіоверсію. Такий підхід має, крім практичного, й символічний аспект, адже головним, за словами Вовкогона, у цьому проєкті було те, щоб голоси з фронту були почутими. З проєктом та текстами можна ознайомитися на сайті. Наразі тексти представлено українською, англійською та данською мовами. Протягом наступних двох років має вийти друком ще дві збірки ветеранських новел. Докладніше:

https://zaxid.net/u_lvovi_prezentovali_zbirku_veteranskih_novel_n1620582

Вірші 3 українських військових опублікували в журналі London Ukrainian Review

В журналі London Ukrainian Review у добірку «Усі серця народжені для биття» увійшли вірші українських військових і поетів: Є. Тур, В. Пузіка та В. Духновського. Докладніше:

<https://chytomo.com/virshi-3-ukrainskykh-vijskovykh-opublikuvaly-v-zhurnali-london-ukrainian-review/>

Вшанування пам'яті

Повернути з імперського небуття автора першої української симфонії. Святкуємо 280 років композитору Максиму Березовському. – Наталка Писанка

18 вересня відбулася онлайн-презентація проєкту «Березовський: звукова антологія творчості». Новий реліз з'явився завдяки плідній співпраці

Академії давньої музики Леополіс та формації Open Opera Ukraine. Ця добірка формує новий погляд на творчість М. Березовського – автора не лише духовної, але і світської музики європейського рівня. Ім'я композитора стало джерелом численних містифікацій і спекуляцій. Зокрема, росіяни вперто приписують Березовського до «своїх», хоча ретельний аналіз його музики свідчить про інше. Наукова консультантка проєкту, докторка мистецтвознавства О. Шуміліна розповідає, чи навчався Березовський у Києво-Могилянській академії; чи працював у Придворній півчій капелі; чи мав композитор проблеми з грошима і через те скоїв самогубство; як характеризували Березовського його сучасники; в чому унікальність проєкту «Березовський. Звукова антологія творчості». Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/hto-takiy-maksim-berezovskiy-cikavi-fakti-i-mifi-310667/>

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

У список пропагандистської літератури внесли ще 4 російські книжки

Держкомтелерадіо оновив перелік заборонених видань, у вересні туди додано ще чотири книжки російських видавництв, що пропагують війну і заперечують незалежність України. Загалом у списку наразі 613 назв. Його формують на основі постійного моніторингу книжкового ринку країни-агресора, а також видань із білорусі та тимчасово окупованих територій. Частину позицій до переліку вносять за поданням СБУ. У ньому опиняються тексти, що містять заклики до насильства, поширюють расову чи релігійну ненависть або ж відверто працюють на російську пропаганду. Список має на меті убезпечити книгорозповсюджувачів і читачів від потрапляння подібної продукції на український ринок. Докладніше:

<https://chytomo.com/u-spysok-propahandystskoi-literatury-vnesly-shche-4-rosijski-knyzhky/>

У вересні в інтернеті виявили незаконний продаж 178 видань, пов'язаних з росією та білоруссю. – Валерія Буняк

У вересні за підсумками моніторингу Держкомтелерадіо встановив факти незаконного розміщення українськими інтернет-магазинами «Books-r», «Кіндер-сіті» та «Подарунки для Душі» на маркетплейсі Prom.ua повідомлень про продаж понад 136 видань, пов'язаних з росією та білоруссю. Ще 42 видання незаконно розмістив інтернет-магазин «PASHop» на маркетплейсі Rozetka.ua. Виявлені пропозиції видалено, а продавцям надіслано попередження щодо неприпустимості роботи з порушенням вимог українського законодавства. Загалом з травня 2024 року по вересень 2025 року припинено розповсюдження понад 9,4 тис. видань, незаконно розміщених продавцями на Prom.ua та Rozetka.ua. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/244619/2025-10-03-u-veresni-v-interneti-vyyavyly-nezakonnyy-prodazh-178-vydan-povyazanykh-z-rosiieyu-ta-bilorussyu/>

Керівницю найбільшої луганської друкарні засудили за колабораціонізм

Гендиректорку луганської друкарні «Прес-Експрес» Л. Кулінченко суд заочно визнав винною і призначив покарання – п'ять років позбавлення волі з конфіскацією майна. За даними досудового розслідування, у квітні 2015 року вона перереєструвала підприємство в «державних органах лнр» і продовжила працювати в співпраці з окупантами та для їхніх потреб. Докладніше:

<https://chytomo.com/kerivnytsiu-najbilshoi-luhanskoi-typohrafii-zasudyly-za-kolaboratsionizm/>

Медіа

Криза та скорочення на телевізійному ринку: як у 2025 році виживають три найбільші медіагрупи. – Наталія Данькова

Четвертий рік війни та падіння рекламного ринку змушує найбільші медіагрупи шукати можливості для оптимізації витрат і нові джерела доходів. У серпні Всеукраїнська рекламна коаліція скоригувала свій прогноз медіаринку на 2025 рік. Попри те, що перегляд телебачення зростає, реклами більше не стає. Якщо у попередньому прогнозі закладалося зростання 20–25%, то тепер очікується лише 5%. Усі ці фактори суттєво вплинули на медіагрупи. Цього року великі холдинги відмовляються від запуску нових каналів. Так, група «Інтер» відклала запуск «Інтер Україна», «1+1» – «Уніан-2» до завершення воєнного стану. Усі ці канали мають ліцензії у державному мультиплексі МХ-7. Також у вересні найбільший продакшн Film.ua анулював ліцензію на свій канал «Світло». Ситуація на рекламному ринку напругу впливає і на виробництво. Найбільш яскравий показник – осінній сезон, до якого зазвичай готують ключові прем'єри. Цьогорічний сезон набагато скромніший за торішній. Насамперед через те, що канали скоротили кількість прем'єр, у сітках дедалі більше повторів. Докладніше:

<https://detector.media/rinok/article/244653/2025-10-06-kryza-ta-skorochennya-na-televiziynomu-rynku-yak-u-2025-rotsi-vyzhyvayut-try-naybilshi-mediagrupy/>

На фестивалі «Серце Європи» нагородили два проекти Суспільного. – Діана Горон

2 жовтня у Варшаві журі оголосило переможців 5-го Міжнародного телефестивалю «Серце Європи». Два проекти Суспільного отримали срібні нагороди – це документальний фільм «Вакансія: людина» та подкаст «Unzip». Докладніше:

<https://stv.detector.media/suspilna-korporatsiya/read/9064/2025-10-03-na-festyvali-sertse-ievropy-nagorodyly-dva-proiekt-y-suspilnogo/>

Українка здобула ірландський радіо-«Оскар». – Наталія Красненкова

3 жовтня в м. Кілкенні, Ірландія, відбулася щорічна церемонія IMRO's Radio Awards – національної премії у сфері радіо. Перемогу в номінації «Новачок року» здобула журналістка з Одеси Ю. Рябова. Вона переїхала до Ірландії у 2023 році. У 2024-му стала ведучою і продюсеркою подкасту «Нові резиденти» на «Радіо Керрі» – станції радіомовлення графства Керрі зі

щоденною аудиторією 89 000 слухачів. Подкаст, зокрема, присвячено українцям, які перебувають в Ірландії під тимчасовим захистом. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/244656/2025-10-06-ukrainka-zdobula-irlandskyy-radio-oskar/>

Мовні питання

Більшість українців підтримують «стратегічну українізацію» – опитування КМІС. – Микола Потика

В питаннях мовної політики в Україні найбільшу підтримку українці висловлюють варіанту «стратегічної українізації» – його прийнятними вважають 87% опитаних. Про це свідчать дані опитування Київського міжнародного інституту соціології (КМІС). Основні результати: «Стратегічна українізація» (поступове зміцнення позицій української мови без тиску на побутове використання російської) отримала найбільше схвалення: 87% вважають її прийнятною, лише 10% – непринятною. «Радикальна українізація» (заборона використання російської навіть у побуті) має 63% прихильників і 32% противників. «Прихована русифікація» (дозвіл на офіційне використання російської у регіонах та в освіті за вибором батьків) підтримали 54% респондентів, тоді як 39% виступили проти. У регіональному та мовному розрізі лише стратегічна українізація має консенсус: її підтримують 81–90% мешканців усіх регіонів та 83–88% респондентів незалежно від мови спілкування вдома. «Результати нашого опитування показують, що є цілком консенсусний виважений підхід до мовної політики, який схвалюється абсолютною більшістю наших громадян у цілому і, зокрема, абсолютною більшістю і українсько-, і російськомовних громадян. Українці визнають, що українська має залишатися єдиною державною, а водночас толерантно ставляться до побутового використання російської мови», – зазначає виконавчий директор КМІС А. Грушецький. За його словами, така формула є простою, сприяє розвитку української мови і водночас об'єднує суспільство. Докладніше:

<https://socportal.info/ua/news/bilshist-ukraintiv-pidtrimuiut-strategichnu-ukrainizatciyu-opituvannya-kmis/>

Креативні індустрії

У Києві триває тиждень дизайну та інновацій. – Дар'я Лобанок

У київському Мистецькому Арсеналі з 29 вересня по 5 жовтня тривав п'ятий сезон Ukrainian Design & Innovation Week, присвячений простору переходу, «в якому дизайн стає інструментом свідомої та відповідальної трансформації». На фестивалі понад 130 українських брендів меблів, світла, декору та елементів інтер'єру представили колекції, які показують прогрес індустрії і силу локального виробництва. Разом з виставками на події тривав відкритий лекторій із дизайнерами, архітекторами та запрошеними спікерами. Окрім Мистецького Арсеналу у різних локаціях міста відбувалися презентації, воркшопи, дегустації та майстер-класи. Окремий блок подій було сфокусовано на збереженні культурної спадщини, розвитку київської велоінфраструктури та доступності міського простору. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/u-kiyevi-trivaye-tizhden-dizaynu-ta-innovaciy-310675/>

Гранти для креативних хабів та асоціацій: стартував новий конкурс Британської Ради

Британська Рада відкрила прийом заявок на грантову програму для розвитку креативної економіки України на 2025–2026 роки. Ініціативу орієнтовано на підтримку креативних хабів, професійних асоціацій та об'єднань, які активно сприяють зростанню сектору креативних індустрій, інформує пресслужба Міністерства культури та стратегічних комунікацій. У межах конкурсу планується підтримати до п'яти проєктів, що зможуть отримати гранти до 10 000 фунтів стерлінгів на власний розвиток. Докладніше про умови участі:

<https://business.rayon.in.ua/news/839971-granti-dlya-kreativnikh-khabiv-ta-asotsiatsiy-startuvav-noviy-konkurs-britanskoi-radi>

Благодійність

Відомий гурт з Мукачева засяяв на головних екранах Нью-Йорку

Гурт «Без Обмежень» з'явився на найбільш відомих бордах світу – Times Square у Нью-Йорку, оголосивши про старт власного туру. Наразі колектив знаходиться у великому благодійному турі Північною Америкою. Чверть його минула з аншлагами. Завдяки першим закордонним концертам артистам вже вдалося акумулювати близько 50 000 доларів США для Сил оборони України. Попереду ще 12 концертів містами Америки та Канади. Докладніше:

<https://mukachevo.rayon.in.ua/news/840000-vidomiy-gurt-z-mukacheva-zasyayav-na-golovnikh-ekranakh-nyu-yorku>

Миколаївські хореографічні колективи взяли участь у благодійній виставі у Франції

Хореографічні колективи миколаївського палацу культури «Молодіжний» взяли участь у благодійному спектаклі «Вечір талантів України», що відбувся 25 та 26 вересня у Narbonne Arena (Франція). Миколаївську делегацію очолив міський голова О. Сенкевич. Під час цієї поїздки він підписав договір про співробітництво Миколаєва та французького міста Нарбона. У творчій програмі – танці, співи, акробатичні номери за участі українських і французьких музикантів. Під час заходу проводився збір коштів на підтримку біженців війни в Україні та українського народу. Докладніше:

<https://mykolaiv.rayon.in.ua/news/839817-mikolaivski-khoreografichni-kolektivi-vzyali-uchast-u-blagodiynyi-vistavi-u-frantsii>

«Леви на джипі» за два аукціони зібрали 4,2 млн гривень для військових. – Микита Кишиневський

Коміки з «Левів на джипі» зібрали 4,2 мільйона гривень на підтримку Сил оборони та постраждалих від війни. Вони розігрували створення інтеграцій на ютубі та провели благодійний аукціон на концерті MONATIK. Докладніше:

<https://shotam.info/levy-na-dzhypy-za-dva-auksiony-zibraly-4-2-mln-hryven-dlia-viyskovykh/>

Олександр Усик передав боксерські рукавиці на аукціон для відбудови музею у Львові. – Дарина Рубан

О. Усик передав свої боксерські рукавиці музею Романа Шухевича у Львові. Їх використають для благодійного аукціону, присвяченому відбудові закладу. Окрім спортивного спорядження, Усик передав 100 тисяч гривень музею у Білогірці. Докладніше:

<https://shotam.info/oleksandr-usyk-peredav-bokserski-rukavytsi-dlia-aktsionu-prysviachenomu-vidbudovi-muzeiu-u-lvovi/>

Tsvite Teren представив прикрасу зі смальти, з якої відтворили мозаїку «Боривітер». – Ропасва Жанна

Бренд Tsvite Teren у співпраці з ГО Ukraine WOW та Фондом Алли Горської й Віктора Зарецького випустив лімітовану колекцію підвісів SMALTA, присвячену мозаїці «Боривітер». Оригінальний твір створила група митців на чолі з А. Горською у 1967 році в Маріуполі. В основу прикрас покладено автентичну смальту 1960-х років, саме з неї влітку 2025-го митці відтворили пошкоджену під час повномасштабного вторгнення мозаїку. Під час роботи над панно використовували 700 кг смальти, а невеликі фрагменти, що відколювалися, Tsvite Teren перетворив на прикраси. Ціна однієї – 4200 грн, 30% від продажів буде передано у Фонд Алли Горської та Віктора Зарецького. Докладніше:

<https://bit.ua/2025/10/tsvite-teren-predstavyv-prykrasu-zi-smalty-z-yakoyi-vidtvoryly-mozayiku-boryviter/>

Студенти Ізмаїла перетворили 16 військових гільз на яскраві артоб'єкти, щоб зібрати кошти для ЗСУ на благодійних аукціонах

У місті Ізмаїл Одеської області студенти перетворили військові артефакти на артоб'єкти. У рамках конкурсу «Мистецтво пам'яті та мужності» вони розмалювали 16 гільз. Їх передадуть волонтерам для аукціонів, а зібрані кошти підуть на потреби ЗСУ. Ініціаторкою створення конкурсу з розпису гільз є доцентка кафедри музики та образотворчого мистецтва Ізмаїльського державного гуманітарного університету Г. Паньків. Докладніше:

<https://osvita.rayon.in.ua/news/839815-studenti-izmaila-peretvorili-16-viyskovikh-gilz-na-yaskravi-art-obekti-shchob-zibrati-koshti-dlya-zsu-na-blagodiynikh-auksionakh>

Театр

У Миколаєві відкрили XIV фестиваль театрального мистецтва «Номо Ludens»

У Миколаївському академічному художньому драматичному театрі розпочав свою роботу чотирнадцятий театральний фестиваль «Номо Ludens». Участь у ньому братимуть шість країн та 40 театральних колективів. Перший фестивальний день відкрила вистава Миколаївського театру «Безіменна зірка».

Також у репертуар «Homo Ludens-2025» увійшли вистави театрів із Києва, Львова, Кривого Рогу, Ужгорода, Кропивницького, Херсону, Одеси, Мукачеве, Полтави, Рівного тощо. Доеднуються до фестивалю показом на власних майданчиках колективи з Болгарії, Литви, Німеччини, Польщі, а також деякі українські театри, які не мають змоги приїхати до Миколаєва. Традиційно для всебічної оцінки робіт працюватиме експертна рада у двох складах – основної та альтернативної, будуть запрошені провідні театральні критики, театрознавці, журналісти. У межах фестивалю відбудеться також наукова конференція та низка майстер-класів. Докладніше:

<https://mykolaiv.rayon.in.ua/news/839774-u-mikolaevi-vidkrili-xiv-festival-teatralnogo-mistetstva-homo-ludens>

«Креонт» Бортнянського – опера, яка повертається в Україну після двохсот років забуття

3 та 5 жовтня у Чернівцях відбулася перша в Україні постановка в театрі опери Д. Бортнянського «Креонт». Один з ініціаторів події, колишній голова Чернівецької обласної ради О. Бойко, розповідає про те, звідки народилася ідея, скільки знадобилося часу на підготовку тощо. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/society/kreont-bortnyanskogo-opera-yaka-povertayetsya-v-ukrajinu-pislya-dvohsot-rokiv-zabuttya-310643/>

«Любов переможе – тирани впадуть»: На сцені Чернівецького драмтеатру відбулася прем'єра опери Бортнянського «Креонт». – Марина Сингаївська

У Чернівецькому академічному обласному українському музично-драматичному театрі імені Ольги Кобилянської відбулася прем'єра сценічної постановки першої опери українського барокового композитора Д. Бортнянського «Креонт» на лібрето Марко Кольтелліні. Це справді непересічна подія, адже оперу «Креонт» на театральній сцені не ставили вже 250 років – після прем'єри у 1776 році в театрі Сан-Бенедетто та першого сезону в Венеції ноти опери вважалися загубленими. Однак у 2023 році партитуру опери «Креонт» в архівах Бібліотеки Аджуда в Лісабоні (Португалія) знайшла докторка мистецтвознавства, професорка Львівської національної академії О. Шуміліна, яка привезла копію рукопису в Україну. Майже рік тривала робота з дослідження і оцифрування нотного матеріалу в рамках проєкту «Повернення світу першої опери Дмитра Бортнянського „Креонт”», автором якого є диригент Національного академічного театру опери та балету України імені Тараса Шевченка та Артист ЮНЕСКО в ім'я миру Г. Макаренко. Перша в Україні постановка «Креонта» в концертному виконанні відбулася 11 листопада 2024 року в Києві. Та диригент Макаренко прагнув зробити повноцінну сценічну постановку. Один із меценатів проєкту, засновник Земляцтва буковинців у місті Києві професор М. Проданчук на прем'єрі розповів, що саме Чернівецький драмтеатр, побудований 120 років тому, за внутрішньою архітектурою та акустикою є єдиним в Україні бароковим театром. Було проведено історичне дослідження, знайдено будівельні креслення та малюнки театру Сан-Бенедетто, де відбулася прем'єра «Креонта» в 1776 році. І виявилось, що внутрішня

архітектура Драмтеатру в Чернівцях – аналогічна. Тому в травні 2025 року було вирішено здійснити постановку опери саме тут – за підтримки Чернівецької обласної ради, ОВА і міської ради, а також – меценатів з Києва та Чернівців. За словами Проданчука, реалізація такого проєкту громадами Буковини та міста Чернівці є безпрецедентною в Україні. Мерія Чернівців організувала трансляцію вистави на великому екрані на театральній площі – подивитися її могли усі охочі. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/10/04/699892_lyubov_peremozhe_tirani_vpadut.html

Це варто побачити! Театральні прем'єри 2025 | ВІДЕО. – Валерія Павленко

У відео йдеться про головні прем'єри сезону. Чому «Земля» І. Уривського викликала такий ажіотаж, як роман-горор «Я бачу вас цікавить п'ятьма» перенесли на сцену, чим здивує нова «Енеїда» у театрі імені Франка, як експерименти на сцені відкривають театр для нової аудиторії, чому «Ребелія 1991» стала справжнім культурним вибухом, як театр розповідає про війну через гумор у «Поліандрії» тощо. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1131860-ce-varto-pobaciti-teatralni-premeri-2025-video/>

Музика

«Філармонія має бути привабливою та популярною, щоб сюди хотілося повертатися». – Вікторія Антошевська

23 вересня за призначення органу управління Львівської обласної ради Львівська національна філармонія ім. Мирослава Скорика отримала нового виконувача обов'язків генерального директора. Ним став знаний львівський музикант та менеджер концертних проєктів І. Муравйов. В інтерв'ю він розповідає про його професійний бекграунд, бачення сучасної української філармонії та конкретні вектори розвитку очолюваної ним установи. Докладніше:

https://zaxid.net/filarmoniya_maye_buti_privablivoyu_ta_populyarnoyu_shho_b_hotilosya_syudi_povertatisya_n1620479

У Харкові одночасно прозвучали 5 органів, встановивши національний рекорд

У Харківській філармонії за підтримки Українського культурного фонду відбувся концерт-запис «Повстання органів – мистецтво, нескорене війною», під час якого вперше в історії України одночасно прозвучали 5 органів – духовий Alexander Schuke та чотири цифрові органи, привезені з різних регіонів країни. Диригував ансамблем військовослужбовець ЗСУ, начальник відділення комунікацій 5 окремої штурмової бригади, старший лейтенант С. Лихоманенко. Подію офіційно зафіксовано в Національному реєстрі рекордів України у категорії «Найбільший органний ансамбль». У програмі концерту прозвучали символічні твори українських композиторів – Гімн України, «Молитва за Україну» Лисенка, «Щедрик» Леонтовича, «Біла симфонія» Назарова та ін.

Унікальне аранжування для ансамблю з п'яти органів створив композитор та органіст Є. Жаку. «„Повстання органів” стало справжнім культурним штурмом Харкова – міста, яке щодня тримає оборону. Органи тут звучали як голос пам'яті, молитви й незламності. Запис увійде до мультимедійного архіву „органної музики воєнного часу” та буде презентовано українській і міжнародній аудиторії», – йдеться у повідомленні 5 штурмової. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/10/03/699608_harkovi_odnochasno_prozvuchali_5.html

У Львівському органному залі виконують твори модерністів, заборонені в радянський час. – Ксенія Білаш

11 жовтня Львівський органний зал презентує концерт «Симфонічний модернізм. Сениця. Шипович», де вперше у Львові прозвучить музика заборонених у радянські часи модерністів. Академічний симфонічний оркестр Луганської обласної філармонії під батutoю І. Остаповича виконає Симфонію № 1 П. Сениці та Сюїту з музики до мультфільму «Жук в зоопарку» К. Шиповича. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/10/06/700081_lvivskomu_organnomu_zali.html

У липні 6 з 10 пісень в українських топчартах були створені за допомогою ШІ, – Аліна Алексєєва. – Олена Будо

Шість із десяти пісень в українських музичних топчартах за липень 2025 року було створено за допомогою штучного інтелекту. Про це розповіла під час дискусії на Львівському міжнародному BookForum 32 А. Алексєєва, заступниця керівника Центру протидії дезінформації РНБО України. Така статистика, за її словами, свідчить про швидкий розвиток штучного інтелекту в українській музичній культурі. Загалом станом на поточний місяць 2025-го на платформі Spotify випущено 21500 українських треків, з них понад 5300 створено нейромережею. «Зараз це новий мейнстрім, тож нашим артистам варто задуматися про це і, можливо, використовувати інструменти ШІ для вдосконалення своїх творів», – зазначила вона. Водночас медіаекспертка переконана, що варто розмежовувати те, що створено за допомогою ШІ, і твори, що мають конкретних авторів, такі треки не можуть бути у спільних чартах. За її словами, в Україні вже впроваджують ініціативи, які виступають за маркування контенту, створеного штучним інтелектом. Говорячи про популярність треків, згенерованих штучним інтелектом, соціолог культури, автор проєкту «Культуртригер» Б.-О. Горобчук зауважив: слухачі іноді навіть не підозрюють, що голос, який вони чують, – це не справжній голос живої людини, а згенерований за допомогою технологій. «З одного боку, це може викликати питання: невже люди настільки неперекірливі, що навіть готові слухати таке? А з іншого боку це підкреслює, що штучний інтелект досяг того рівня, коли якість створеного ним продукту, швидко й оперативно створеного, є надзвичайно високою і „вірабельною”», – наголосив Горобчук. Він вважає, що є великий потенціал для симбіозу ШІ та митців, а також для етичного ставлення до технологій. Зокрема, артисти можуть дивитися на ті біти, які використовує штучний інтелект і які вірусяться, й робити щось схоже. Або ж знімати пісню й

на її основі робити треки, які можуть стати популярними. «Ми маємо в цьому розібратися, якогось негативу в цьому не бачу хоча б тому, що це українськомовні треки і це мене тішить», – додав Горобчук. Щодо того, чи варто якимось чином маркувати продукцію, створену за допомогою ШІ, фахівець зауважив, що має бути ініціативна особа чи група, яка поставить цю проблему. А щоб така група з'явилася, має існувати реальна загроза для виконавців. «Вважаю, що відчутти цю загрозу має ринок, шоубізнес. І найімовірніше, вони через своїх лобістів просуватимуть ці речі. Однак оскільки наразі цього не відбувається, то така загроза, мабуть, ще не настільки відчутна», – зазначив він. Джерело:

<https://zahid.espreso.tv/suspilstvo-u-lipni-6-z-10-pisen-v-ukrainskikh-topchartakh-buli-stvoreni-za-dopomogoyu-shi-alina-alekseeva>

Візуальні мистецтва

У Британії та Запоріжжі одночасно відкрилася виставка про знищене росіянами зерно. – Дар'я Лобанок

У Великій Британії українська художниця М. Прошковська представила міжнародний проєкт «Making Oddkin». Виставка одночасно діє у просторі OUTPOST Gallery у Норідж та в Центрі сучасного мистецтва у Запоріжжі. Проєкт включає фотооб'єкт, фільм та інсталяцію. Подивитися усе це можна з 4 по 26 жовтня. У своєму проєкті мисткиня сфокусувалася на темі зерна, знищеному російськими обстрілами. Художниця переосмислює його як матеріал пам'яті та відновлення. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/u-britaniji-ukrajinska-hudozhnitsya-predstavila-proyekt-pro-znishchene-zerno-rosiyanami-310673/>

«Ваша сила в тому, що ви вже працюєте з травмою»: як тайванська художниця Іса Хо документувала жіночий досвід війни в Україні. – Катерина Гладка

Українсько-тайванський виставковий проєкт «Перед майбутнім» експонувався у Львові. Згодом він помандрував до Києва, попереду в нього й інші країни. Ідея зародилася кілька років тому, а втілилося все навесні 2025-го, коли кураторка М. Троцюк привезла до України тайванську художницю Ісу Хо, яка знімала і документувала 15 українських художниць та їхній персональний досвід проживання повномасштабної війни. Серед героїнь, приміром, А. Кахідзе. Проєкт зосереджено на внутрішніх трансформаціях, психологічній витривалості та жіночому досвіді в умовах постійної напруги. Кураторка придумала, втілила і допомогла ідеї відбутися. В інтерв'ю вона розповідає про паралелі між Тайванем та Україною, про те, як низова культурна дипломатія може впливати на людей не гірше міністерств, чим особливий досвід Іси Хо та якою вона побачила українську реальність та українок у ній. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/10/06/700050_vasha_sila_tomu_shcho_vi_vzhe_pra_tsyuiete_z.html

Колекцію Волинського краєзнавчого музею поповнили картини Стаса Жалобнюка

Всеукраїнський музейний проєкт українського художника С. Жалобнюка «Випромінювання» експонують у Волинському краєзнавчому музеї. У своїх картинах і артоб'єктах митець досліджує, як змінюється культура пам'яті під впливом трагічних подій, зокрема Голодомору та сучасного повномасштабного вторгнення. Особливе місце в експозиції займають серії «Black sea», «Траса Е95» та «Садок мого діда Сави, рік 1947», у яких автор через особисті й колективні спогади відтворює драматичні сторінки української історії. Картини цього художника з'явилися і у колекції Волинського краєзнавчого музею. Виставка діятиме до 31 жовтня. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/839654-kolektsiyu-volinskogo-kraeznachogo-muzeyu-popovnilo-kartini-stasa-zhalobnyuka>

Де подивитися на українське мистецтво у жовтні: добірка виставок в Україні, Польщі, Бельгії та на Кіпрі. – Анастасія Курінська

Про виставки українського мистецтва, які можна відвідати у жовтні в Києві, Львові, Дніпрі, Хмельницькому, Одесі, Варшаві, Любліні, Вроцлаві, Антверпені та Пафосі. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1129176-de-podivitisa-na-ukrainske-mistectvo-u-zovtni-dobirka-vistavok-v-ukraini-polsi-belgii-ta-na-kipri/>

Хто такі куратори та що таке кураторство? Конспект лекції. – Яна Яригіна

«Значною мірою те, як ми сприймаємо сучасне мистецтво, визначається не лише роботами художників, а й тими, хто створює саму рамку для нашого досвіду – кураторами. Саме вони формують наратив виставки, поєднують різні твори в єдину історію та задають тон дискусії про мистецтво. Попри це, сама професія залишається для широкої публіки радше „невидимою”: мало хто замислюється, коли і як виникла ця роль, які завдання вона охоплює і чому сьогодні кураторство стало однією з ключових практик у світі культури». Про складну й водночас захопливу історію кураторства розповіла культурологиня та освітня менеджерка «Промприлад Артцентру» К. Лазаревич у своїй лекції, що відбулася в межах Школи культурних компетенцій. Опубліковано короткий конспект. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1108182-hto-taki-kuratori-ta-so-take-kuratorstvo-konspekt-lekcii/>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Земні і космічні насолоди 16-го Одеського кінофестивалю. Огляд найцікавіших прем'єр. – Ярослав Підгора-Гвяздовський

У Києві завершився 16-й Одеський міжнародний кінофестиваль, який тривав від 24 вересня по 4 жовтня. Статуетку «Золотий Дюк» за «Найкращий європейський повнометражний фільм» отримала команда стрічки «Шість днів навесні» (Франція-Люксембург-Бельгія, режисер Жоакім Лафосс). Спеціальний диплом Міжнародного журі, а також Гран-прі за результатами глядацького

голосування отримав український режисер П. Остріков за перший в історії України науково-фантастичний фільм «Ти – космос». Автор підбиває підсумки тимчасово переміщеного фестивалю. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/final-odeskiy-kinofestival-2025-310695/>

Переможці 16-го Одеського міжнародного кінофестивалю – повний список

Докладніше:

<https://bit.ua/2025/10/peremozhtsi-16-go-odeskogo-mizhnarodnogo-kinofestyvalyu-povnyj-spysok/>

На 16-му Одеському міжнародному кінофестивалі обрали переможців пітчінгів повнометражних фільмів. – Марина Пилипенко

У рамках 16-го Одеського міжнародного кінофестивалю окремим блоком відбулася церемонія нагородження переможців пітчінгів індустрічної секції фестивалю Film Industry Office. У секції Development журі відзначило одразу два проекти: по 40 тисяч гривень отримали «Золоті лосини» (режисер А. Непиталюк, продюсерка Р. Мар'яновська-Давідзон) та «Заплутані» (режисер І. Орленко, продюсерка Ш. Крюгер). У секції Work in Progress головний приз у розмірі 80 тисяч гривень здобув фільм «Кожна смерть зменшує мене» (режисер С. Баженов, продюсерка І. Ласточкіна). Докладніше про переможців в інших номінаціях:

<https://detector.media/production/article/244636/2025-10-04-na-16-mu-odeskomu-mizhnarodnomu-kinofestyvali-obraly-peremozhtsiv-pitchyngiv-povnometrazhnykh-filmiv/>

У Києві відбулася прем'єра фільму «Діти у вогні» про російські злочини проти українських дітей. – Олена Холоденко

2 жовтня в межах XVI Одеського міжнародного кінофестивалю у столичному кінотеатрі «Жовтень» відбулася українська прем'єра стрічки «Діти у вогні» – нової роботи американського режисера, номінанта на «Оскар» та «Еммі» Євгенія Афінеєвського. Фільм поєднує елементи документалістики й анімації та розповідає історії вісьмох українських дітей, які стали свідками воєнних жахів, чії мрії були знищені агресією російського режиму. Над картиною працювали американські й українські документалісти та українська анімаційна студія «Карандаш». Стрічка замикає трилогію про російсько-українську війну. Перед нею було знято «Зиму у вогні» – про Революцію Гідності та «Свободу у вогні» – про перший рік широкомасштабного вторгнення. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/244612/2025-10-03-u-kyievi-vidbulasya-premiera-filmu-dity-u-vogni-pro-rosiyski-zlochyny-proty-ukrainskykh-ditey/>

Аніматорка Поліна Піддубна – про свій фільм у Каннах і бабусю-парашутистку. – Єлизавета Сушко

Дипломна робота української режисерки – короткометражна анімація «Моя бабуса – парашутистка» – цього року потрапила в короткий список

програми La Cinefa Каннського кінофестивалю. Національна прем'єра стрічки відбулася на анімаційному фестивалі Linoleum, що зараз триває в Києві. В інтерв'ю П. Піддубна розповідає про бабусю-парашутистку, про команду аніматорів фільму та про те, як потрапити в Канни з дипломною роботою. Докладніше:

<https://detector.media/community/article/244617/2025-10-03-animatorka-polina-piddubna-pro-sviy-film-u-kannakh-i-babusyu-parashutystku/>

Інша версія «Катерини»: як сучасна турбулентність вплинула на анімаційний фільм Марі Янко. – Катерина Яковленко

Українська режисерка і сценаристка анімації М. Янко працює над 17-хвилинним анімаційним фільмом «Катерина», що розповідає історію про молодих людей під час війни. Увесь свій час вони проводять у телефонах. Технології – одна з важливих тем для Янко, вона експериментує як із темою, так і з формою, звертаючись у процесі продакшену до 2D- і 3D-анімації, ротоскопії та штучного інтелекту. За підтримки Українського культурного фонду і Фестивалю актуальної анімації та медіамистецтва Linoleum 4 жовтня Янко провела майстер-клас «Кіно без меж: анімація як інструмент режисера». В інтерв'ю вона розповідає про те, чим відрізняється історія її «Катерини» від класичного образу, а також чим сьогодні є анімація. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1129890-insa-versia-katerini-ak-sucasna-turbulentnist-vplinula-na-animacijnij-film-mari-anko/>

У Харкові відбудеться дев'ятий фестиваль короткого метру «Бардак». – Антон Малиновський

Фестиваль короткого метру «Бардак», який щорічно відбувається у Харкові, оголосив дати проведення – з 17 по 24 жовтня. Цьогоріч він налічуватиме 101+1 роботу, а проходитимуть покази у «Мистецькому укрітті» культурно-громадського центру DRUK. Докладніше:

<https://lyuk.media/news/bardak-festival-2/>

Кінофестиваль «Молодість» оголосив учасників Міжнародного конкурсу. – Валерія Буняк

Стали відомі учасники повнометражного Міжнародного конкурсу 54-ї ediції Київського міжнародного кінофестивалю «Молодість», що проходитиме в столиці з 25 жовтня по 2 листопада за підтримки Державного агентства України з питань кіно. Відібрано 12 стрічок з усього світу. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/244624/2025-10-03-kinofestval-molodist-ogolosyv-uchasnykiv-mizhnarodnogo-konkursu/>

Десятий кінофестиваль Ukraina! Festiwal Filmowy оголосив програму. – Валерія Буняк

Десятий кінофестиваль Ukraina! Festiwal Filmowy, який проходитиме 3–10 листопада у Польщі під гаслом «Кіно свободи», оголосив цьогорічну програму. В кінотеатрах «Кінотека», «Атлантик» та «Ілюзіон» покажуть близько 60 фільмів. Зокрема, до конкурсних програм відібрано 10 художніх фільмів, 10 документальних та 25 короткометражних стрічок. Їх оцінюватиме журі, до

складу якого входять польські та українські митці. Переможці отримають грошові призи. Фільмом-відкриттям фестивалю стане стрічка «Ти – Космос» П. Острікова. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/244623/2025-10-03-desyatyy-kinofestyval-ukraina-festiwal-filmowy-ogolosyv-programu/>

Антирадянський зомбі-горор: яким вийшов фільм «Каховський об'єкт» | Рецензія. – Альона Шилова

Відгук на стрічку, що днями вийшла в український прокат. Докладніше: <https://suspilne.media/culture/1130010-antiradanskij-zombi-goror-akim-vijsov-film-kahovskij-obekt-recenzia/>

На Takflix вийшов фільм «Квіти України» Аделіни Борець про киянку з Позняків, яка захищає свою землю від забудовників. – Катерина Кадакова

50% з кожного квитка на фільм онлайн-кінотеатр передає творцям картини, а ще 10% – фонду «Повернись живим». Стрічка доступна на території України з англійськими субтитрами. Докладніше:

<https://divoche.media/2025/10/03/na-takflix-vyyshev-film-kvity-ukrainy-adeliny-borets-pro-kyianku-z-pozniakiv-iaka-zakhyshchaie-svoiu-zemliu-vid-zabudovnykiv/>

Телеканал «2+2» готує документальну драму «Горе Грози» до роковин трагедії на Харківщині. – Діана Горон

Телеканал «2+2» за підтримки Державного агентства України з питань кіно готує документальну драму «Горе Грози», яка розкриє деталі події, що трапилася 5 жовтня 2023 року в селі Гроза на Харківщині. Тоді російська армія завдала удару по місцевому кафе, де відбувався поминальний обід за військовим А. Козирем. В одну мить загинуло 59 цивільних мешканців – цілі родини, сусіди й друзі, які зібралися вшанувати пам'ять односельця. Прем'єра стрічки відбудеться цього року. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/244622/2025-10-03-telekanal-22-gotuie-dokumentalnu-dramu-gore-grozy-do-rokovyn-tragedii-na-kharkivshchyni/>

Від виробника комедії «Нереальний копець»: вийшов трейлер фільму «Бачу тебе»

З'явився офіційний трейлер стрічки «Бачу тебе», повідомляє Державне агентство України з питань кіно, за підтримки якого створено стрічку. Режисерка – Ю. Беляк. Картина вийде в український прокат наступного року. Докладніше:

<https://www.cinema.in.ua/treiler-filmu-bachu-tebe/>

Акім Галімов та Олесь Санін знімуть документальний фільм «Відстань до Незалежності». – Марина Пилипенко

Засновник «Реальної історії», продюсер «1+1 media» А. Галімов та український режисер і сценарист О. Санін спільно з кінопродюсеркою BeBrave Films А. Паленчук анонсували новий документальний фільм «Відстань до Незалежності», що вийде до 35-ї річниці незалежності України. Докладніше:

<https://detector.media/production/article/244638/2025-10-04-akim-galimov-ta-oles-sanin-znimut-dokumentalnyy-film-vidstan-do-nezalezhnosti/>

НВО Мах планує інвестувати у створення українського дубляжу та субтитрів. – Валерія Буняк

За словами віцепрезидентки НВО Warner Brothers + Discovery з розвитку бізнесу та дистрибуції Кенечі Белусевич, команда платформи вважає, що український ринок стримінгу готовий до швидкого зростання. Докладніше:

<https://ms.detector.media/trendi/post/38484/2025-10-06-hbo-max-planuie-investuvaty-u-stvorenniya-ukrainskogo-dublyazhu-ta-subtytriv/>

Декоративно-ужиткове мистецтво

У Львові 13 міжнародний симпозіум гутного скла об'єднає митців з 10 країн. Програма. – Ярина Коваль

5 жовтня у Львові стартує 13 Міжнародний симпозіум гутного скла, який цього разу об'єднає художників-склярів з України, Болгарії, Латвії, Литви, Нідерландів, Нової Зеландії, Польщі, Румунії, США, Швеції та Японії. Мова про найтриваліший у світі безперервний форум художників-склярів, історія якого розпочалася ще 1989 року з ініціативи одного з засновників міжнародного студійного руху на постсоціалістичному просторі А. Бокотей і який відбувається щотири роки. У 12 попередніх симпозіумах взяли участь 270 художників з 32 країн, а колекція зібраних робіт налічує понад 500 унікальних композицій і належить до найцінніших у світі збірок сучасного художнього скла. Як розповіли організатори, протягом десяти днів художники працюватимуть в унікальній майстерні єдиної в Україні кафедри художнього скла Львівської національної академії мистецтв (ЛНАМ). Вони створюватимуть виставковий проєкт «World Glass for Ukraine», присвячений героїчній боротьбі українського народу проти російської агресії. У проєкті візьмуть участь ветерани війни, які проходять сьогодні реабілітацію в Центрі «Unbroken». Разом з іноземними художниками вони працюватимуть над створенням інсталяції, котру буде експоновано на підсумковій виставці в Національному музеї у Львові імені Андрея Шептицького. Програму симпозіуму, який триватиме до 15 жовтня, доповнять: виставка студентів кафедри художнього скла ЛНАМ та персональна виставка польських художників Маріуша Лабінського та Ігоря Вуйціка в Музеї скла у Львові; персональна виставка О. Турецької у Домі Франка; конкурсна виставка Премії професора Андрія Бокотей для молодих художників-склярів 2024–2025 у Галереї ЛНАМ; презентація документального фільму «Мистецтво народжене вогнем. Андрій Бокотей». Наукову складову програми доповнить науково-практична конференція та презентація монографії М. Бокотей «Студійне скло в Україні». Симпозіум реалізується за підтримки Українського культурного фонду в рамках Міжнародного виставкового проєкту «World Glass for Ukraine». Докладніше:

<https://zahid.espreso.tv/kultura-u-lvovi-13-mizhnarodniy-simpozium-gutnogo-skla-obednae-mittsiv-z-10-krain-programa>

Література. Книговидання

Побратими, свідчення і вивихи часу на львівському Книжковому Форумі: топ-15 подій, які варто відвідати. – Анастасія Большакова

Про деякі із запланованих подій на 32-му Львівському міжнародному BookForum, що тривав до 5 жовтня. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/nakrashchi-podiji-32-go-lvivskogo-knizhkovogo-forumu-310651/>

Яким буде 32 BookForum і які події відвідати. – Софія Богуславець

Огляд подій трьох тематичних кластерів і спецпрограм, а також деяких івентів. Докладніше:

<https://sensormedia.com.ua/books/yakym-bude-32-bookforum-i-yaki-podiyi-vidvidaty/>

Українсько-єврейська премія «Зустріч»-2025 повідомила ім'я переможниці

Лавреаткою премії «Зустріч: Українсько-єврейська літературна премія» 2025 року стала Х. Семерин за антологію «Століття присутності. Єврейський світ в українській короткій прозі 1880-х–1930-х». Переможницю оголосили у межах 32-го фестивалю BookForum у Львові. Докладніше:

<https://chytomo.com/ukrainsko-ievrejska-premiia-zustrich-2025-povidomyla-im-ia-peremozhnytsi/>

На BookForum у Львові презентують театральну виставу в темряві «Космотато». – Ірина Михайленко

У межах 32-го Львівського міжнародного BookForum презентовано театральну виставу у темряві «Космотато», створену за мотивами однойменної книги В. Задорської. Подія відбулася у конференц-залі Львівського палацу мистецтв. Текст читали ветерани, які проходять реабілітацію в центрі Unbroken. Глядачів запросили слухати виставу із заплющеними очима, щоб повністю зануритися в історію та побачити книгу у власній уяві. Докладніше:

<https://zahid.espreso.tv/kultura-na-bookforum-u-lvovi-prezentuyut-teatralnu-vistavu-u-temryavi-kosmotato>

Ніч поезії та музики non-stop: відомі письменники та артисти виступили на BookForum Lviv. – Наталія Фанок

На концерт-арені «Малевиц» 3 жовтня відбувся музично-поетичний вечір «Ніч поезії та музики non-stop». Дійство відкрив гурт BenObert разом з О. Сливинським, О. Герасим'юк та О. Комаровим. Також на сцені виступили С. Чубай і бенд, А. Дронь, К. Міхаліцина, гурт «Мертвий Півень», Ю. Мусаковська, І. Ківа та М. Пономаренко. Докладніше:

<https://zahid.espreso.tv/novyny-lviv-nich-poezii-ta-muziki-non-stop-vidomi-pismenniki-ta-artisti-vistupili-na-bookforum-lviv>

Під час BookForum у Львові викрали ілюстрацію Якутовича до «Берестечка»

З виставки «Ілюстрації в олівці», що проходила під час 32-го Львівського міжнародного BookForum, зник оригінал ілюстрації видатного українського художника С. Якутовича, повідомляє артцентр П. Гудімова «Я Галерея» у Львові. Зникла робота є ілюстрацією до роману Л. Костенко «Берестечко». Картину було надано для експозиції родиною художника. Організатори виставки просять максимального розголосу. Докладніше:

<https://chytomo.com/pid-chas-bookforum-u-lvovi-vykraly-iliustratsiiu-iakutovycha-do-berestechka/>

Музейна справа

У Музеї Ханенків у Києві відкривається виставка «Африка: директ». – Катерина Гладка

10 жовтня в Музеї Ханенків стартує виставка «Африка: директ» – перший музейний проєкт доби незалежності України, присвячений африканській історії та культурній спадщині. В експозиції представлять понад 40 артефактів XIX–XXI століть із 18 країн Африки, а також документальний фільм «Українські миротворці. Африка». До проєкту долучилися українські та західні науковці, музейники й представники африканських культурних спільнот, які підготували коментарі щодо тем рабства, колоніалізму, деколонізації знання, реституції спадщини, ксенофобії та расизму. Основою виставки стала приватна колекція Т. Дешко й А. Клепікова – українських фахівців у сфері публічного здоров'я, які протягом понад 20 років працювали в різних регіонах Африки. Після завершення експозиції більшість артефактів поповнить національні музейні фонди. Також до проєкту долучився Національний музей історії України, надавши зразки автентичної африканської зброї. Кураторки виставки – Д. Сухоставець та Ю. Філь, менторка – Г. Рудик. В експозиції також представлено твори сучасних митців: Аделаїд Дамоа (Гана–Велика Британія), Крістіана Н'ямпеті (Руанда–Нідерланди–США), Сейні два Камарі (Сенегал) та Естер Магланг'у (ПАР). Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/10/04/699844_muzei_hanenkiv_kiievi.html

Охорона культурної спадщини

Хаджибейський замок: що відбулося у 2025 році? – Сергій Дяченко

Цього літа археологічні розкопки в Одесі принесли важливу знахідку: залишки Хаджибейського замку. Ця османська фортеця проіснувала лише близько 20 років: наприкінці XVIII ст. російські війська Потьомкіна захопили її і вщент зруйнували. Каміння, з якого було складено замок, пізніше використали для будівництва Адміралтейства. Дискусії щодо точного розташування Хаджибейського замку точаться вже 200 років. Утім, на думку археолога, доктора історичних наук А. Красножона, який брав участь у дослідженнях 2025 року, знайдені залишки фортеці дозволяють поставити в них остаточну крапку. Із цим висновком не погоджується музеєзнавець, історик архітектури С. Дяченко, який тривалий час досліджував документи, пов'язані з історією

Хаджибея. Він розповідає про основні картографічні дані, пов'язані з замком, їхній зв'язок з результатами археологічних досліджень, та пропонує власні висновки. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/10/04/699603_hadzhibeyskiy_zamok_shcho_vidbul_oya.html

Рівне: у краєзнавчому музеї з іконами попрацювали львівські реставратори

Упродовж 30 вересня – 2 жовтня в Рівненському обласному краєзнавчому музеї працювали реставратори Львівської філії Національного науково-дослідного реставраційного центру України. Метою їхнього візиту було обстеження стану збереження ікон та станкового живопису, а також виконання комплексних консерваційно-реставраційних заходів. Вони здійснили низку робіт із реставрації предметів сакрального мистецтва XVII–XVIII століть волинської школи іконопису та картин. Докладніше:

<https://history.rayon.in.ua/news/839583-rivne-u-kraeznavchomu-muzei-z-ikonami-popratsyuvai-lvivski-restavratori>

У Полтаві постраждала стародавня церква через російський обстріл. – Дар'я Лобанок

Внаслідок нічного російського масованого обстрілу Полтави пошкоджено Свято-Миколаївську церкву ПЦУ, розташовану на Миколаївському узвозі. У будівлі вибито вікна. Церкву було споруджено у XVIII столітті. За історичними згадками відомо, що храм був дерев'яним, а в 1758 році згорів. Нову церкву було освячено у 1774 році. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/u-poltavi-postrazhdala-naystarisha-cerkva-cherez-rosiyskiy-obstril-310654/>

Навчальні заклади. Кадри

У Львові відкрили першу в Україні сертифіковану Школу реставрації. Слухачі отримали стипендії від ЮНЕСКО. – Вікторія Прихід

Реставраторів готуватимуть у Львівській академії мистецтв. Програма готує фахівців з реставрації дерева, металу та ліпнини і реалізована у партнерстві з німецьким Фондом ім. Ебергарда Шьока, ЮНЕСКО та міською радою, за підтримки Міністерства культури. Перші слухачі – 17 учасників зі Львова, Києва та Івано-Франківська – отримали стипендії на навчання вартістю 40 тис. грн на рік. Навчання триватиме два роки та поєднуватиме теорію з практикою на майстернях і безпосередньо на об'єктах культурної спадщини. Заняття проводитимуть фахівці з України та Німеччини. «Цей проєкт поєднує український та європейський досвід і створює нову модель підготовки реставраторів. В Україні зараз великий дефіцит і потреба в неформальній освіті. Є потреба і в розробці професійних стандартів з реставрації, в Україні їх не існує. Тому працюватимемо і над тим, щоб такий стандарт з'явився у нас», – зауважив ректор ЛНАМ В. Косів. Усі фінансові витрати щодо облаштування майстерень для Школи, закупівлі станків та іншого обладнання взяв на себе

Фонд ім. Ебергарда Шьока. Він також оплачуватиме роботу німецьких викладачів. Докладніше:

<https://zahid.espreso.tv/novyny-lviv-u-lvovi-vidkrili-pershu-v-ukraini-sertifikovanu-shkolu-restavratsii-pershi-slukhachiv-otrimali-stipendii-vid-yunesko>

Кабмін призначив першою заступницею голови Держкіно Марину Текуцьку. – Віолетта Луньова

Кабмін призначив М. Текуцьку першим заступником голови Держагентства України з питань кінематографії. Раніше вона обіймала посаду заступника завідувача відділу культури та культурної спадщини в Офісі президента України. Також працювала головним спеціалістом секретаріату Кабінету Міністрів та очолювала експертну групу з кіно у Департаменті культури та мистецтва Мінкульту. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/59107/kabmin-pryznachyv-pershoyu-zastupnyczeyu-golovy-derzhkino-marynu-tekuczku/>

Міжнародне співробітництво

Спільні ідеї та проєкти: Кам'янське та Вупперталь закріплюють співпрацю угодою. – Ганна Тимошенко

З офіційним візитом делегація Кам'янського Дніпропетровської області перебуває у місті Вупперталь, Федеративна Республіка Німеччина. Цей візит став черговим кроком у зміцненні партнерських зв'язків, які беруть свій початок ще у 2023 році в межах програми підтримки Сервісної служби «Міста в єдиному світі» (SKEW). Міський голова Кам'янського зустрівся з мером Вупперталю Уве Шнайдевіндом та його першим заступником Хайнером Фрагеманном. Головними темами стали майбутні проєкти, які сприятимуть розвитку обох громад. Але особливого значення набуває й культурний аспект співпраці: участь делегації Кам'янського у заходах до Дня німецької єдності та робота у фокус-групі міст-побратимів. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/59079/kamyanske-ta-vuppertal-partnerstvo-shho-pererostaye-u-kulturnyj-mist/>

Jerry Heil стала амбасадоркою гуманітарного розмінування України. – Дарина Рубан

Я. Шемаєва, відома під псевдонімом Jerry Heil, стала офіційною амбасадоркою гуманітарного розмінування України. Співачка публічно розповідатиме про очищення нашої землі від вибухонебезпечних предметів. Вона виступить у Токіо на Ukraine Mine Action Conference 2025. Докладніше:

<https://shotam.info/jerry-heil-stala-ambasadorkoiu-humanitarnoho-rozminuvannia-ukrainy-pro-iake-rozpovidatyme-na-konferentsii-v-tokio/>

російський «культурний дрон» Нетребко збили в Румунії, але вона «летить» Європою далі. – Маргарита Ситник

«Українські активісти та посольство України у Румунії домоглися скасування виступу російської співачки А. Нетребко у місті Клуж-Напоці... Але Нетребко і далі суне Європою. Її виступи європейськими країнами розплановані до жовтня наступного року. Вже у цьому місяці – кілька виступів у Неаполі, у листопаді – у Цюриху, в грудні вона знову співатиме у Королівській опері у Лондоні. Далі – Париж, Відень, Берлін, Мілан, Будапешт, Люксембург, Мадрид. Майже дворічне затишшя після 22-го, коли одразу кілька визнаних культурних сцен припинило з нею співпрацю, закінчилося. Нетребко без єдиного пострілу анексує європейську сцену. Європейці плескатимуть російській оперній діві, кремль – аплодуватиме недалекоглядності європейців, які вже усе частіше спостерігають у своєму „мирному” небі російські дрони. „Ну це ж «велика руська культура»”, – кажуть європейці. Мовляв, Нетребко ризикує зі своїм австрійським паспортом, у росію не їздить, у вихвалянні путіна після повномасштабного вторгнення не замечена, вона хоч і руська, але хороша. Ну що ж ви її так, дорогі українці?.. Ми у перші місяці повномасштабної війни намагалися говорити з росіянами, дзвонили родичам, звертали до російських зірок, які так любили Україну, вірили, що до них можна достукатися. Воюємо четвертий рік. Тепер нам з холодною головою треба і Європі пояснювати – зачиняйте вікна і двері, росія лізе з усіх щілин». Докладніше:

<https://espresso.tv/poglyad-rosiyskiy-kulturniy-dron-netrebko-zbili-v-rumunii-ale-vona-letit-evropoyu-dali>

У Литві міністр культури, який не відповів, чий Крим, пішов у відставку

Після заклику прем'єр-міністерки Литви Інги Ругінене міністр культури Ігнотас Адомавічюс оголосив про відставку. Посадовець наголошує, що це рішення ухвалив не через власні помилки, а через зовнішній тиск, що, за його словами, становив загрозу для його родини. Ситуацію загострило інтерв'ю для lrytas.lt, на якому міністр не зміг прямо відповісти на питання про належність Криму Україні чи росії і звинуватив журналістку у «провокації». Для Ругінене це стало вирішальною причиною вимагати від нього відставки. Докладніше:

<https://chytomo.com/u-lytvi-ministr-kultury-iakyj-ne-vidpoviv-chyj-krym-pishov-u-vidstavku/>

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm